

1 Interne en externe organisaties

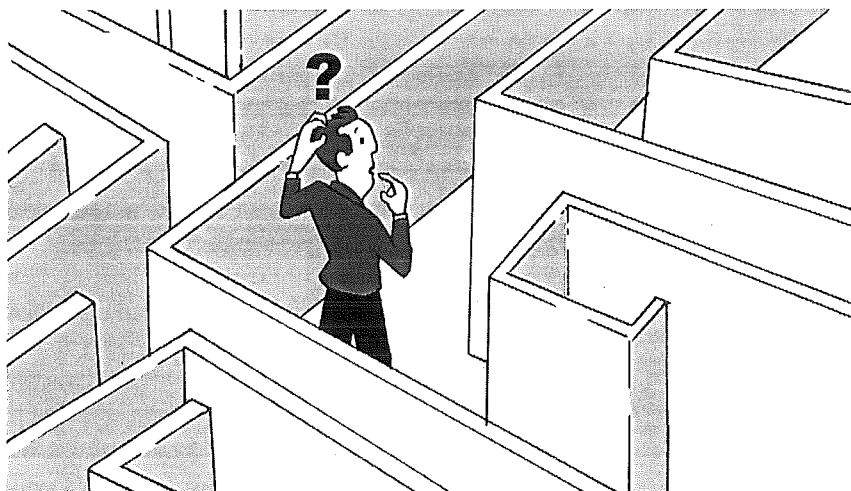
Oriëntatie

Als ondernemer krijg je steeds meer met je omgeving te maken. De overheid stelt enorm veel regels aan het bedrijf en de manier waarop je het bedrijf uitoefent. Dit kost veel tijd en aandacht. De bureaucratie neemt alsmäär toe. De overheid probeert de regelgeving wel te beperken. Dit heeft echter weinig succes omdat je moet voldoen aan uitspraken van de rechterlijke macht.

Het publiekrecht regelt de verhouding tussen burgers en de overheid en tussen overheden onderling. Het privaatrecht regelt simpel gezegd de verhoudingen tussen burgers. Voor bedrijven is in Nederland een groot aantal zaken geregeld door bedrijfschappen en productschappen. De schappen staan tussen overheid en bedrijven in.

Om de benodigde vergunningen te verkrijgen kom je altijd terecht bij instanties als de Kamer van Koophandel en de gemeente. Voor handhaving van beleid zorgen diverse algemene en specifieke organisaties. Voorts zijn per bedrijfstak brancheorganisaties actief. Deze behartigen de belangen van de bedrijfstak. Verder hebben ze vooral een voorlichtende taak.

Fig. 1.1
Als beginnend ondernemer moet je de weg vinden in een doolhof van instanties, organisaties en regels.

Leerdoelen

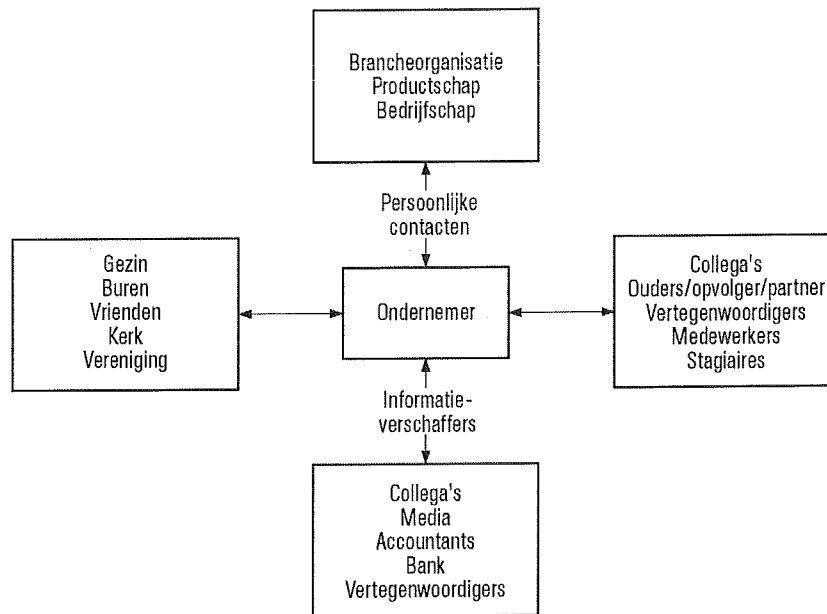
Na bestudering van dit hoofdstuk kun je:

- het verschil aangeven tussen privaatrecht en publiekrecht;
- uitleggen waarom de Wet op de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie ontstaan is;
- een aantal vergunningverlenende, controlerende en voorlichtende instanties noemen;
- uitleggen waarmee de verschillende organisaties en instellingen zich bezighouden;
- voorbeelden geven van de verschillende externe organisaties en instanties.

1.1 De communicatiering

De invloed van de omgeving en de overheid op een bedrijf wordt steeds groter. Iedere ondernemer heeft een groot aantal instanties en personen om zich heen die hem in staat stellen zijn bedrijf uit te oefenen. Zij vormen gezamenlijk de zogenaamde *communicatiering*. Die zie je in figuur 1.2.

Fig. 1.2
Het wordt voor een ondernemer steeds belangrijker om te werken in een netwerk.

De relaties hebben zowel met je privé-leven te maken als met je bedrijf. Iedere ondernemer ontwikkelt een eigen bedrijfsstijl. De een is meer op de buitenwereld georiënteerd dan de ander. Het persoonlijke karakter van de ondernemer speelt hierin een grote rol. Goed ondernemen staat of valt niet alleen met het onderkennen van de sterke en zwakke punten van je bedrijf, maar ook met het onderkennen van je eigen sterkten en zwaktes.

Links vind je de relaties die je privé onderhoudt. Bovenaan staan de organisaties en instellingen die in dit hoofdstuk aan de orde komen. De informatieverschaffers in het onderste deel worden voor het bedrijf steeds belangrijker. Immers, goed management is het nemen van de juiste beslissing op het juiste moment op basis van de juiste informatie. De manier waarop je met informatie omgaat, is voor een ondernemer van vitaal belang. In het rechterblok staan alle personen waarmee je contact onderhoudt. Je hebt misschien te maken met meewerkende gezinsleden, waardoor privé en zakelijk door elkaar heenlopen. Je hebt te maken met personeel dat je graag wilt motiveren. Leveranciers waarmee je goede contacten probeert te onderhouden, zijn ook van belang. Met je adviseurs bouw je een vertrouwensrelatie op. Deze adviseurs zijn te vinden bij je brancheorganisatie, bank, verzekeringsmaatschappij en je accountant. Meestal gaat het om dienstverlening, waarvoor je direct of indirect betaalt.

Voordat de organisaties aan de orde komen, krijg je eerst informatie over de wettelijke achtergronden ervan.

1.2 Publiekrecht en privaatrecht

Publiekrecht en privaatrecht zijn de hoofdtakken van het recht. Het onderscheid tussen beide is niet altijd even duidelijk. Tot het *publiekrecht* behoort het staatsrecht, het administratief recht, het strafrecht en het internationaal recht. Het zijn eigenlijk allemaal vormen van recht waarbij de overheid op een of andere manier betrokken is. In het *privaatrecht* zijn de onderlinge relaties van burgers geregeld. Onder het privaatrecht valt het burgerlijk recht, zoals het personen- en familierecht, het vermogensrecht en het mededingingsrecht. Er is ook een internationaal privaatrecht.

Let op: ook de overheid kan de rol van "burger" op zich nemen. Bij huren of pachten maakt het niet uit of je dit doet van een privé-persoon of van de gemeente, de provincie of de landelijke overheid. Er is dan geen onderscheid tussen de betreffende overheid en je buurman. Het bijzondere van het publiekrecht is dat de overheid hier altijd als overheid bij betrokken is.

Publiekrecht en ondernemer

staatsrecht Het *staatsrecht* heeft betrekking op de organisatie van de overheid. Het staatsrecht beantwoordt vragen als: wie is bevoegd tot het maken van wetten, wie voert de rechtspraak uit en hoe is het bestuur geregeld? In Nederland bestaan drie bestuurslagen:

- de landelijke overheid;
- de provinciale overheid;
- de gemeentelijke overheid.

Het staatsrecht is vastgelegd in de Grondwet, de Provinciewet en de Gemeentewet. Als ondernemer heb je er niet mee te maken.

administratief recht Hoe de drie verschillende overheden het land besturen, ligt vast in het *administratief recht*, ook wel bestuursrecht genoemd. Via het bestuursrecht regelt de overheid de uitvoering van de wetten. Hiermee heb je als ondernemer wel te maken. Bijvoorbeeld met allerlei regelingen die heel specifiek met je bedrijf te maken hebben. Je moet voldoen aan de eisen van de Winkeltijdenwet, de Wet op de ruimtelijke ordening en de Algemene plaatselijke verordening (APV). Op basis van de APV moet je in veel gemeenten een terrasvergunning aanvragen. De brandweer geeft je ten slotte een gebruiksvergunning als je gebouw aan alle eisen van brandveiligheid voldoet.

strafrecht Met het *strafrecht* komt iedereen in aanraking die bedrijfsmatig of als privé-persoon de wet overtreedt. Als bedrijf kun je de milieuwetten overtreden, als persoon kun je rijden onder invloed. Het internationaal publiekrecht, ook wel het volkenrecht genoemd, speelt voor je bedrijf geen rol.

Privaatrecht en ondernemer

Met het privaatrecht hebben ondernemers veel te maken. Immers, het privaatrecht regelt de relaties met andere personen. Dat kunnen natuurlijke personen zijn maar ook rechtspersonen. Rechtspersonen zijn bijvoorbeeld besloten vennootschappen, verenigingen en stichtingen.

personenrecht
familierecht In het *personenrecht* is vastgelegd, wie welke rechten en plichten draagt. Het regelt naam, woonplaats en nationaliteit. In het *familierecht* zijn gezins- en

---

familierelaties geregeld. De regels rond geboorte, voogdij, huwelijk en echtscheiding zijn hierin vastgelegd.

vermogensrecht De ondernemer heeft ook veel meer met het *vermogensrecht* te maken. Het vermogensrecht houdt zich bezig met zaken als koop en verkoop, het afsluiten van arbeidsovereenkomsten of hypotheeken en de afwikkeling van faillissementen. Het valt uiteen in twee onderdelen:

- goederenrecht;
- verbintenissenrecht.

mededingingsrecht Het *mededingingsrecht* regelt de concurrentieverhoudingen tussen bedrijven. Het gaat dan om regelingen rond reclame, prijsaanduidingen en regels voor samenwerking tussen bedrijven.

internationaal privaatrecht Met het *internationaal privaatrecht* krijgen ondernemers te maken als ze in het buitenland een bedrijf kopen. Als privé-persoon krijg je ermee te maken als je in het buitenland een auto-ongeluk zou overkomen. Tussen landen is er nogal wat verschil in privaatrecht.

De begrippen publiekrecht en privaatrecht zie je terug in de termen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke bedrijfsorganisatie. Bij de eerste speelt de overheid een rol. De tweede komt tot stand op basis van initiatieven buiten de overheid.

1.3 Publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties

Wet op de bedrijfsorganisatie De *publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties* (PBO) zijn typerend en uniek voor Nederland. Wat is de achtergrond van deze organisaties? Het Nederlandse bedrijfsleven staat bekend om zijn goede organisatie. Een eensgezinde opstelling naar het buitenland is veeleer regel dan uitzondering. Hierbij speelt eigen initiatief van ondernemers een grote rol. De overheid heeft een rol gespeeld door het uitvaardigen van de *Wet op de bedrijfsorganisatie* van 27 januari 1950. Waarom is deze wet uitgevaardigd?

Na de Tweede Wereldoorlog wilde de overheid de Nederlandse economie weer snel op de been hebben. Daarom betrok zij het bedrijfsleven bij de planning en uitvoering van het herstelprogramma. Zo ontstond de Wet op de bedrijfsorganisatie. Het is een wet die de instelling van de Sociaal-Economische Raad (SER) en daardoor van productschappen en bedrijfsschappen regelde. Productschappen en bedrijfsschappen zijn bedrijfslichamen die door verordeningen de taak van de overheid op sociaal-economisch gebied voor een bepaalde bedrijfstak of productiekolom gedeeltelijk overnemen. De wet wordt uitgevoerd door de instelling van productschappen en bedrijfsschappen onder de vlag van de SER. Allereerst een toelichting op de werking van de SER.

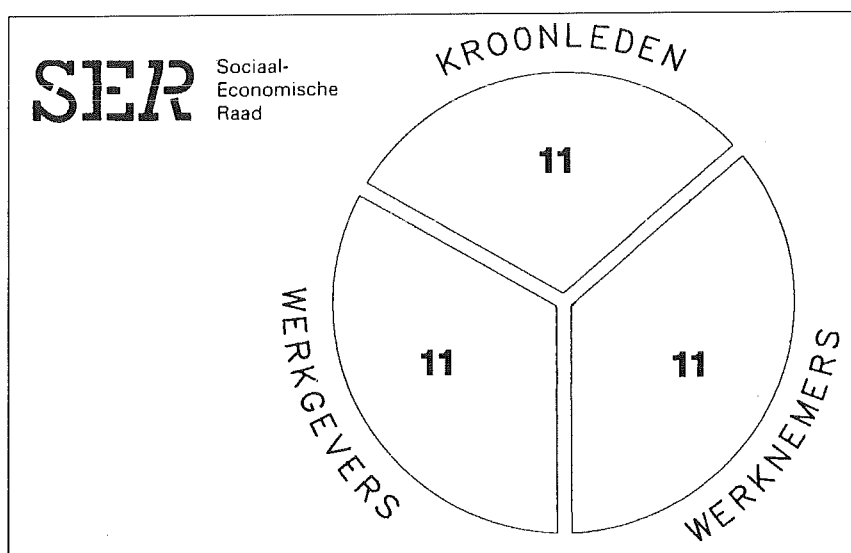
SER

De *Sociaal-Economische Raad* is door de Wet op de bedrijfsorganisatie ingesteld. De SER heeft twee belangrijke taken.

- Advisering. De SER adviseert de regering op sociaal-economisch terrein, zowel gevraagd als ongevraagd.
- Toezicht. De SER houdt financieel en organisatorisch toezicht op de bedrijfsschappen en productschappen.

De SER telt 33 leden. Een derde van hen is benoemd door de werkgevers, een derde door de werknemers en een derde rechtstreeks door de Kroon, op voordracht van de regering. Deze laatste heten kroonleden.

Fig. 1.3
Werkgevers, werknemers en kroonleden zijn in gelijke aantallen in de SER vertegenwoordigd.

Productschappen

verticale organisatie

In de *productschappen* zijn de bedrijven vertegenwoordigd die een verschillende functie vervullen voor één bepaald product. Het is dus een *verticale organisatie* die loopt door de gehele bedrijfskolom van oerproduct tot consument. Een voorbeeld is het Productschap Zuivel. Het PZ is de organisatie van iedereen die betrokken is bij het product melk. Dat zijn dus melkveehouders, melkinrichtingen en handelaren die de zuivelproducten verkopen. Andere voorbeelden zijn het Productschap Tuinbouw, het Productschap Bier en het Hoofdproductschap Akkerbouw. Dit laatste bestaat uit het Productschap Wijn, het Productschap Granen en het Productschap Diervoeder. Het bestuur van een Productschap wordt door de werkgevers en werknemers gevormd.

Bedrijfschappen

horizontale organisatie

De *bedrijfschappen* worden gevormd door bedrijven die dezelfde functie hebben zoals werkgevers en werknemers in de kledingindustrie, of werkgevers en werknemers in de bloemteelt. Het is dus een *horizontale organisatie*. Net zoals bij een productschap vormen werkgevers en werknemers samen het bestuur van het bedrijfschap. Voorbeelden zijn het Bedrijfschap Horeca en het BSTS: het Bedrijfschap Stukadoors-, Terrazzo-, en Steengaasherstellersbedrijf.

De publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties zijn er voor de hele bedrijfstak. Alle ondernemers zijn volgens de Wet op de bedrijfsorganisatie verplicht zich aan te sluiten. Ondernemers die bij een bedrijfschap zijn aangesloten, zijn verplicht tot:

-
- betaling van de vastgestelde heffingen;
  - naleving van de verordeningen van het bedrijf.

Kort samengevat: als je bedrijfsgenoot in een bepaalde bedrijfstak wordt, ben je verplicht lid te worden van het betreffende product- of bedrijf. Hiervoor betaal je een bepaalde heffing, afhankelijk van de grootte van je bedrijf. Door verordeningen worden zaken geregeld die anders waarschijnlijk door de overheid geregeld hadden moeten worden. De schappen behartigen daarnaast de belangen van je bedrijf.

hoofdbedrijfschappen

Er bestaan ook nog enkele *hoofdbedrijfschappen*. Deze behartigen de gemeenschappelijke belangen van verschillende bedrijfschappen. Voorbeelden zijn het Hoofdbedrijf Detailhandel en het Hoofdbedrijf Ambachten. Het Hoofdbedrijf Detailhandel behartigt de algemene belangen van het totale winkelbedrijf, dus ook van het grootwinkelbedrijf. Denk aan zaken als de gezamenlijke aanpak van winkeldiefstal, marktonderzoek enzovoort.

Raad voor het Midden- en Kleinbedrijf

Het Hoofdbedrijf Detailhandel en het Hoofdbedrijf Ambachten hebben samen de *Raad voor het Midden- en Kleinbedrijf* (RMK) opgericht. De RMK houdt zich voornamelijk bezig met onderzoek en advies. Belangrijke vraagstukken van het midden- en kleinbedrijf worden onderzocht, de resultaten worden gepubliceerd. Het gaat dan om de analyse van trends, de ontwikkelingen in het afzetpatroon van producten enzovoort.

1.4 Privaatrechtelijke bedrijfsorganisaties

Privaatrechtelijke bedrijfsorganisaties zijn organisaties die niet door de overheid zijn ingesteld maar door het bedrijfsleven zelf. Dit meestal onder het motto: veel kleintjes maken een grote. Nederland telt een groot aantal werknemers- en werkgeversorganisaties, en brancheorganisaties.

Werknemersorganisaties

De *werknemersorganisaties*, ofwel vakbonden, behartigen de belangen van individuele leden, van groepen van het personeel of van het hele personeel. Bijna de helft van de werknemers in Nederland is aangesloten bij een werknemersorganisatie. Op verzoek van een ondernemingsraad kan een werknemersorganisatie ingeschakeld worden.

Veel vakbonden hebben zich aaneengesloten in koepelorganisaties. De drie belangrijkste overkoepelende organisaties in Nederland zijn:

- de Federatie Nederlandse Vakvereniging, de FNV;
- het Christelijk Nationaal Vakverbond, de CNV;
- de Raad van overleg voor Middelbaar en Hoger Personeel, de MHP.

In de Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) is voorgeschreven hoe overleg met werknemers moet plaatsvinden bij collectief ontslag of bij fusie met een ander bedrijf. De organisaties kunnen kandidaten voor de ondernemingsraad stellen. Onder bepaalde omstandigheden kunnen stakingen en andere acties georganiseerd worden.

Werkgeversorganisaties

De meeste ondernemers sluiten zich aan bij een *werkgeversorganisatie*. Het is voor je bedrijf van belang om hieraan mee te doen. De organisaties hebben een belangrijke adviserende rol voor de aangesloten leden en behartigen hun belangen bij de overheid en de werknemersorganisaties.

De werkgevers zijn georganiseerd in de volgende organisaties:

- de Vereniging VNO-NCW;
- de Koninklijke MKB-Nederland.

Het Verbond van Nederlandse Ondernemingen (VNO) en het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond (NCW) hebben hun uitvoeringsorganisatie samengevoegd tot de Vereniging VNO-NCW. MKB-Nederland is ontstaan door het samengaan van het Koninklijk Nederlands Ondernemersverbond (KNOV) en het Nederlands Christelijk Ondernemers Verbond (NCOV).

De werknemers- en de werkgeversorganisaties sluiten de Collectieve Arbeidsovereenkomsten - de zogenaamde CAO's - af. Deze afspraken zijn voor iedereen van toepassing, dus ook voor werknemers en werkgevers die niet bij een organisatie zijn aangesloten. Verder zijn de beide organisaties vertegenwoordigd in allerlei organen zoals de pensioenfondsen en de SER.

Brancheorganisaties

Naast de belangen van werknemers en werkgevers zijn er de belangen van de branche, de bedrijfstak waartoe je bedrijf behoort. Voor het behartigen van de algemene branchebelangen zijn de ondernemers verenigd in brancheorganisaties. Voorbeelden zijn de Nederlandse Kappersbond, de BOVAG, de Centrale Vereniging voor de Ambulante Handel en de Mitex, de Vereniging van ondernemers in de Modedetailhandel. Je bent niet verplicht je aan te sluiten bij een brancheorganisatie.

Een groot aantal brancheorganisaties verzorgt voor haar leden cursussen. Zij besteden aandacht aan de ontwikkelingen in de eigen branche. Het gaat dan om nieuwe artikelen die op de markt komen, het ontwikkelen van standaardcontracten en het maken van afspraken met plaatselijke overheden. Bovendien wordt voortdurend statistisch cijfermateriaal uit de branche verzameld.

1.5 Voorlichtende instanties

In deze paragraaf komen drie instanties aan de orde die een voorlichtende taak hebben naar het bedrijfsleven:

- Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (EIM);
- Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (IMK);
- Syntens.

In paragraaf 1.6 krijg je informatie over de taak van de Kamer van Koophandel. Ook de Kamer van Koophandel houdt zich bezig met voorlichting als onderdeel van de belangenbehartiging.

EIM

Het *Economisch Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf* (EIM) levert producten en diensten voor ondernemers in Nederland en in het buitenland. Algemene onderzoeksgegevens zijn voor iedereen toegankelijk. Het EIM doet ook specifiek onderzoek voor individuele opdrachtgevers. Het EIM organiseert congressen en evenementen, en geeft viermaal per jaar de nieuwsbrief 'EIM in de markt' uit.

IMK

Het *Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf* (IMK) is enkele jaren geleden gereorganiseerd. De vroegere regionale Innovatiecentra zijn gefuseerd met de afdeling voorlichting van het IMK. Dit heeft geleid tot oprichting van Syntens. Deze organisatie komt hierna aan de orde.

Voor ondernemers is vooral IMK Intermediair van belang. IMK Intermediair adviseert in het contact met gemeenten bij bijzondere problemen. Dit kan te maken hebben met een aanvraag voor bijzondere bijstand.

Syntens

Syntens is op 1 januari 1998 ontstaan door een fusie van de InnovatieCentra en IMK Voorlichting, de voorlichtingspoot van het IMK. Doelstelling is de verbetering van de concurrentiepositie van het Midden- en Kleinbedrijf. Syntens ondersteunt ondernemers bij innovatieve projecten in de breedste zin van het woord. De begeleiding bestaat uit de inzet van kennis op technologisch, commercieel en bedrijfsmatig terrein. Syntens doet zelf geen onderzoek, maar past bestaande kennis toe. Het hoofdkantoor is gevestigd in Den Haag. Verder zijn er in totaal vijftien vestigingen over het gehele land. Syntens wordt gefinancierd door het Ministerie van Economische zaken.

Fig. 1.4
Uit het logo van Syntens is af te leiden dat het om voorlichting gaat.

1.6 Vergunningverlenende instanties

Voor het starten van een bedrijf zijn vergunningen nodig. Ook als je een bestaand bedrijf overneemt, moeten vergunningen vaak opnieuw worden aangevraagd. De instanties die vergunningen verlenen, zijn de gemeente en de Kamer van Koophandel. Je kunt verder te maken krijgen met de Arbeidsinspectie, de provinciale overheid en Rijkswaterstaat.

De gemeente

Voor een groot aantal vergunningen moet je naar de gemeente. Soms gaat het om heel speciale vergunningen die alleen in bijzondere gevallen van toepassing

---

zijn. Je moet steeds voor ogen houden, dat tussen gemeenten grote verschillen kunnen bestaan. Er zijn wel modelverordeningen. Die worden bijvoorbeeld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) opgesteld. Maar iedere gemeente kan hierop een eigen variant maken. Hieronder volgt een aantal vergunningen in alfabetische volgorde.

Aanlegvergunning

Benzinepompvergunning

Bouwvergunning

Als je iets gaat bouwen of verbouwen, krijg je te maken met de Woningwet, het bestemmingsplan, het bouwbesluit en de gemeentelijke bouwverordening. Volgens de Woningwet is het verboden te bouwen zonder toestemming van burgemeester en wethouders van de gemeente.

Het bestemmingsplan geeft aan voor welke doeleinden een bepaald perceel gebruikt mag worden. Een perceel kan bijvoorbeeld de bestemming detailhandel hebben. Binnen de bestemming detailhandel zijn weer enkele verschillende bestemmingen mogelijk.

In het bouwbesluit staan voorschriften over bijvoorbeeld veiligheid en energieverbruik van gebouwen. De bouwverordening bevat eisen ten aanzien van "welstand", je hebt dan te maken met de uitstraling en de inpassing van het bedrijfsgebouw in de omgeving. Het beleid van de brandweer is meer en meer gericht op het voorkomen van brand. Er wordt in de toekomst streng gelet op de aanwezigheid van noodzakelijke brandveiligheidsvoorzieningen. Die liggen vast in een gebruiksvergunning.

Braderievergunning

Circusvergunning

Horecavergunning

De gemeente kan een drankvergunning verstrekken. Deze wordt verstrekt aan de bedrijfsleider. Die moet ouder dan 25 jaar zijn en beschikken over voldoende kennis van sociale hygiëne. Dat wil zeggen dat je bijvoorbeeld beschikt over kennis van verslaving. Er is geen onderscheid meer tussen café of restaurantbedrijf. Voor het slijtersbedrijf is nog wel een aparte vergunning vereist. Dit zijn gevolgen van wetswijzigingen die op 1 januari 1996 zijn ingegaan. De voorheen bestaande vakdiploma's kunnen worden omgezet in de Verklaring Sociale Hygiëne. Voor een horecabedrijf heb je ook nog een vergunning van de Kamer van Koophandel nodig.

Inritvergunning

De inritvergunning is nodig om gebruik te mogen maken van gemeentelijk bezit. Voor deze vergunning moet je aan de gemeente eventueel precario rechten betalen. Ook voor reclame-uitingen of een terras op gemeentegrond moet je deze rechten betalen.

Kansspel- en speelautomatenvergunning

Ook op dit gebied heeft de gemeente beleid ontwikkeld. Onderscheid wordt gemaakt tussen behendigheidsautomaten en kansspelautomaten. Bij de laatste staat het gokelement voorop en is de kans op verslaving groter. Bij behendigheidsautomaten word je beloond voor de kwaliteit van je spel.

Kinderdagverblijf

Deze vergunning is nodig voor de exploitatie van een kinderdagverblijf.

Logementvergunning

Marktvergunning

Via de marktvergunning kan de gemeente regelend optreden, dus geen vijf poeliers naast elkaar op de weekmarkt.

Reclame

De gemeente heeft voorschriften voor reclame-uitingen: bijvoorbeeld voor de grootte van een bord met de naam van je bedrijf. Hier doen zich vaak problemen voor.

Sloopvergunning

Voor de sloop van bepaalde bouwwerken is een sloopvergunning vereist.

Standplaatsvergunning

Aan een poffertjeskraam wordt voor een bepaalde periode een bepaalde standplaats aangewezen.

Terrasvergunning

De gemeente maakt met horecaondernemers heldere afspraken over inrichting, afmeting en te betalen vergoeding van een terras.

Ventvergunning

Een ventvergunning is vereist om op een bepaalde dag in een bepaalde plaats, wijk of buurt aan de deur spullen te verkopen.

Verkoopautomaten

Voor het exploiteren van verkoopautomaten is een vergunning nodig.

WM-vergunning

Dit is een vergunning op basis van de Wet milieubeheer. Regels moeten er voor zorgen, dat het milieu niet te veel wordt belast. Je bedrijf heeft een vergunning nodig of het valt onder algemene regels. Met de Wet milieubeheer als uitgangspunt zijn Algemene maatregelen van bestuur (AMvB) geformuleerd voor een aantal bedrijfstakken. Dit betekent dat je hieraan moet voldoen, maar dat er verder geen specifieke eisen aan je bedrijf gesteld zullen worden. Dit is onder meer van toepassing voor kantoorgebouwen, houtbewerkende bedrijven en de horeca. Het streven is er op gericht om meer bedrijven onder de algemene regels te krijgen.

Gemeenten hebben ook een adviserende taak naar ondernemers. Ondernemers kunnen bij de gemeente terecht voor algemene informatie. Deze kan gaan over bestemmingsplannen, de arbeidsmarkt in de regio, mogelijke vestigingsplaatsen voor het bedrijf en ontwikkeling van de inwonersaantallen. Ook is het nuttig om eens te informeren naar subsidiemogelijkheden. Als een bedrijfsverplaatsing in het algemeen belang is, wil de gemeente weleens een handje helpen, ook in financiële zin.

Kamer van Koophandel

Over heel Nederland verspreid zijn *Kamers van Koophandel* (KvK) gevestigd. Bedrijven, verenigingen en stichtingen zijn op basis van wetgeving verplicht ingeschreven in het Handelsregister. Deze verplichting geldt niet voor degenen die een vrij beroep uitoefenen. Je moet dan denken aan land- en tuinbouwers, doktoren, advocaten, reclamemakers en tekstschrijvers. Je moet dan wel een eenmanszaak of een maatschap als rechtspersoon hebben. Alle besloten vennootschappen zijn verplicht ingeschreven. Het Handelsregister is openbaar en kan dus door iedereen geraadpleegd worden. Binnen een week voor of na de vestiging van je bedrijf moet je ingeschreven zijn.

Fig. 1.5
Een voorbeeld van een uittreksel uit het Handelsregister, voor iedereen bereikbaar via Internet

Deze gegevens zijn bijgewerkt tot 18-01-1999 16:42:24	
DOSSIERNUMMER: 03999993 BLAD 00001	
UITTREKSEL UIT HET HANDELSREGISTER VAN DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN VOOR	
RECHTSPERSONGEGEVENS:	
RECHTSVORM	: BESLOTEN VENNOOTSCHAP
NAAM	: VOORBEELD II B.V.
STATUTAIRE ZETEL	: IJSSELDORP
EERSTE INSCHRIJVING RECHTSPERSON IN ENIG HANDELSREGISTER	: 25-02-1995
AKTE VAN OPRICHTING	: 29-02-1995
MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL	: NLG 200.000,00 (EUR 90.756,04)
GEPLAATST KAPITAAL	: NLG 100.000,00 (EUR 45.378,02)
GESTORT KAPITAAL	: NLG 100.000,00 (EUR 45.378,02)
ONDERNEMINGSGEGEVENS:	
HANDELSNA (A)M(EN)	: VOORBEELD II B.V.
ADRES	: IJSSELSTRAAT 50, 6921RK IJSSELDORP
DATUM VESTIGING	: 01-06-1996
DE BESLOTEN VENNOOTSCHAP	
DRIJFT DE ONDERNEMING SINDS	: 29-02-1995
BEDRIJFSOMSCHRIVING	: HET LEVEREN VAN VOORBEELDEN VAN INFORMATIEPRODUCTEN IN DE RUIMSTE ZIN
WERKZAME PERSONEN	: 6
ENIG AANDEELHOUDER:	
NAAM	: VOORBEELD, JAN JAAP / 6
GEBORTE DATUM EN -PLAATS	: 06-12-1969, KESTEREN
ADRES	: NEPSTRAAT 91, 9090AA NEPPENDAM AAN DEN IJSSEL
ENIG AANDEELHOUDER SEDERT	: 20-08-1996
BESTUURDER(S):	
NAAM	: NAMAAK, ROEL HANS / 5
ADRES	: DIRECTEURSTRAAT 53, 5005JK MOKUM
GEBORTE DATUM EN -PLAATS	: 30-06-1971, VEENDAM
INFUNCTIETREDING	: 01-07-1997
TITEL	: ALGEMEEN DIRECTEUR
BEVOEGDHEID	: ALLEEN/ZELFSTANDIG BEVOEGD
ALLEEN GELDIG INDIEN DOOR DE KAMER VOORZIEN VAN EEN ONDERTEKENING.	
22,32 WOERDEN, 19-01-1999	
VOOR UITTREKSEL	

De KvK wordt bestuurd door een vertegenwoordiging van het regionale bedrijfsleven. Jaarlijks wordt een activiteitenplan opgesteld. De jaarlijkse begroting van de Kamer moet worden goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken. Ook de kosten van het werk van de SER worden via de Kamer geïnd. De KvK zelf wordt gefinancierd uit de verplichte financiële bijdragen van alle ingeschreven bedrijven.

De taken van de Kamer van Koophandel

De KvK behartigt de belangen van het bedrijfsleven in de ruimste zin van het woord. Ze heeft dan ook zitting in allerlei regionale commissies en overlegorganen. De Kamer geeft adviezen over sociaal-economische ontwikkeling in een bepaalde regio. Niet alleen aan ondernemers, maar ook aan provinciale en gemeentelijke overheden. Het gaat dan om ontwikkelingen rond bedrijfsterrinen, openbaar vervoer, wegen enzovoort.

De KvK doet ook veel aan begeleiding van startende ondernemers. Dit gebeurt onder meer door korte cursussen of themabijeenkomsten. Voor deze diensten wordt wel een bijdrage gevraagd.

Verder is de Kamer van Koophandel verantwoordelijk voor het afgeven van vergunningen in het kader van de Vestigingswet. Voor een groot aantal branches is geen vestigingsvergunning nodig. Deze branches zijn ondergebracht in niveau A. In niveau B moet je het diploma AOV hebben. In niveau C, dat verdeeld is in vier clusters, dien je te beschikken over de diploma's Bedrijfstechniek. Deze clusters zijn het installatiebedrijf, het vervoermiddelenbedrijf, het bouwbedrijf en het levensmiddelenbedrijf. In het niveau C+ voor elektrotechnisch installateur, bakker en slager moet je ook nog de aangewezen vakdiploma's halen.

Bij de Kamer van Koophandel kun je terecht voor informatie over een groot aantal zaken. Het gaat onder meer om informatie over:

- ontwikkelingen in je branche;
- gegevens uit het Handelsregister, tegen geringe kosten ook verkrijgbaar via Internet;
- benodigde vergunningen;
- wetten en regels waarmee je te maken krijgt;
- basiselementen voor het maken van een goed ondernemingsplan;
- de te kiezen rechtspersoon;
- een geschikte handelsnaam;
- een geschikte vestigingsplaats;
- subsidies;
- andere belangrijke instanties.

Kortom, de Kamer van Koophandel is voor elke ondernemer van groot belang. Neem dus altijd contact op als je denkt dat ze iets voor je kunnen betekenen.

Arbeidsinspectie

Als werkgever kun je te maken krijgen met een van de regionale kantoren van de *Arbeidsinspectie*. Voor het aanvragen van een aantal speciale vergunningen

---

en ontheffingen heb je de Arbeidsinspectie nodig. De taak van de Arbeidsinspectie is voornamelijk controlerend.

Provincie

Voor een aantal bijzondere vergunningen moet je bij de provincie zijn. De provincie heeft deze taak omdat die vergunningen te maken hebben met provinciale verordeningen. Het kan ook zijn dat de afgifte betrekking heeft op een gebied dat valt onder meer gemeenten.

Het betreft vergunningen die te maken hebben met:

- afvalstoffen;
- bodembescherming;
- chemische afvalstoffen;
- geluidshinder;
- grondwateronttrekking;
- ontgronden en ontgrinden;
- zwembaden.

Afvalstoffen

Provincies stellen een algemene milieuverordening op. Dit is verplicht op basis van de Wet milieubeheer. Als je bedrijf bedrijfsafval gaat produceren, kom je in aanraking met deze regelgeving.

Bodembescherming

De regels hiervoor zijn vastgelegd in de Wet bodembescherming.

Chemische afvalstoffen

Chemische afvalstoffen vallen ook onder de algemene milieuverordening van de gemeente.

Geluidshinder

Het tegengaan van hinder door geluid valt onder de Wet milieubeheer en onder de Wet geluidshinder. Deze laatste wet is van toepassing op geluid van wegen, spoorlijnen en toestellen. Gemeenten krijgen in de toekomst een belangrijkere taak bij het verminderen van geluidsoverlast.

Grondwateronttrekking

Voor het onttrekken of het infiltreren van water is een vergunning van de provincie nodig.

Ontgronden en ontgrinden

Ontgronden en ontgrinden vallen onder het provinciaal beleid.

Zwembaden

De provincie heeft een verantwoordelijkheid over de hygiëne en veiligheid in zwembaden.

Overige

Voor lozen van afvalwater is ook een vergunning vereist. Voor lozen in de grote rivieren moet je terecht bij Rijkswaterstaat. Voor alle overige gevallen bij de betreffende waterkwaliteitsbeheerder. Dit kan zijn het waterschap of het

---

zuiveringschap. Je kunt lozen op het oppervlaktewater of op het riool. Voor het eerste geval is de Wet verontreiniging oppervlaktewater van toepassing, voor het tweede de Wet milieubeheer. Voor lozingen op het riool is toestemming van de gemeente nodig.

1.7 Controlerende instanties

In deze paragraaf komen de volgende controlerende instanties aan de orde:

- Arbeidsinspectie;
- ECD;
- FIOD;
- Inspectie Gezondheidsbescherming.

Afhankelijk van het type bedrijf en de manier waarop je het bedrijf organiseert, krijg je met deze instanties te maken.

Arbeidsinspectie

De overheid heeft de *Arbeidsinspectie* belast met de controle op de naleving van de Arbo-wet, de Arbo-besluiten en de Arbeidstijdenwet. De Arbeidsinspectie werkt onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De Arbeidsinspectie heeft een hoofdkantoor in Den Haag en een aantal regionale kantoren.

Als werkgever kun je op verschillende manieren met de Arbeidsinspectie in aanraking komen. Bepaalde klachten, ongevallen en beroepsziekten moet je aan de Arbeidsinspectie melden. Bij een ongeval in het bedrijf stelt de Arbeidsinspectie achteraf een onderzoek in naar de oorzaak en naar de aansprakelijkheid. Nagegaan wordt of de oorzaak van het ongeval te maken heeft met het overtreden van de Arbo-wet. Als dit niet zo is heeft de Arbeidsinspectie verder geen taak meer. De dienst voert verder controles uit naar arbeidsomstandigheden, rust- en werktijden en niet-legale tewerkstellingen.

Daarnaast doet de Arbeidsinspectie aan voorlichting en onderzoek. Als er problemen zijn rond de naleving van de Arbo-wet, komt de Arbeidsinspectie zowel voor werkgevers als werknemers op. Als er onenigheid bestaat tussen een werkgever en zijn medewerkers over de veiligheid op het bedrijf, kan de Arbeidsinspectie een onderzoek instellen. Aan zo'n onderzoek moeten werkgever en werknemers meewerken.

Fig. 1.6
*Hieruit blijkt duidelijk
een van de taken van de
Arbeidsinspectie.*

Lelystad aansprakelijk voor dood vuilnisman

door Henk Kruit - LELYSTAD, dinsdag

De gemeente Lelystad wordt aansprakelijk gesteld voor een fataal bedrijfsongeval met een ondeugdelijke vuilniswagen, dat de Lelystadse belader Martin Buitenhuis (49) op 12 oktober 1998 het leven kostte.

Het drama voltrok zich in de ochtenduren toen de vuilniswagen over een verkeersdrempel reed en Martin, mede door te sterk opgepompte achterveer van de vuilniswagen, vanaf de treeplank werd 'gelanceerd'. Hij kwam op zijn hoofd op straat terecht en overleed aan hersenletsel in het ziekenhuis.

De Arbeidsinspectie heeft na zorgvuldig en uitgebreid onderzoek een vernietigend rapport uitgebracht en proces verbaal opgemaakt inzake overtreding van de Arbeidsomstandighedenwet. Dat het ongeval Martins eigen schuld zou zijn, is daarmee weerlegd, want aan de vuilniswagen mankeerde van alles, om nog maar te zwijgen over de wijze waarop Martin, een uitzendkracht van Start bij zijn indiensttreding als belader werd voorgelicht over veiligheid en mogelijke risico's. De gemeente verzuumde dit schriftelijk te doen. Martin ging af op wat hij van zijn collega's te horen kreeg.

De officier van justitie te Zwolle bekijkt of er aanleiding is voor een strafrechtelijke vervolging. Burgemeester Chris Leeuwe van Lelystad heeft aangegeven aan te willen sturen op een schikking. De gemeente onthield zich gisteren verder van commentaar.

Als er een overtreding van de Arbo-wet is vastgesteld, kan de Arbeidsinspectie een aantal maatregelen nemen, zoals:

- het onmiddellijk stilleggen van het werk;
- een eis tot verandering van de arbeidsomstandigheden;
- een aanwijzing om regels beter na te leven.

De eerste maatregel wordt alleen toegepast in uitzonderlijke situaties. Dat zijn situaties waarin direct gevaar bestaat voor de veiligheid en gezondheid van medewerkers in het bedrijf. Bij de sloop van een gebouw kan bijvoorbeeld een situatie optreden die voor de uitvoerder of omwonenden gevaar oplevert.

Een andere taak van de Arbeidsinspectie ligt op het vlak van de Arbeidstijdenwet (ATW). Het gaat dan om het verlenen van toestemming voor het verlengen of verkorten van werktijden. De Arbeidstijdenwet wordt in de toekomst strenger gecontroleerd. Althans, dit is de afspraak die het Openbaar Ministerie met de Arbeidsinspectie gemaakt heeft. Bij een geconstateerde overtreding volgt een waarschuwing. Als geen verbetering volgt, dan wordt procesverbaal opgemaakt.

Hierna kan een boetetarief volgen, waardoor overtreding van de wet verminderd wordt.

ECD

De *Economische Controledienst* (ECD) houdt zich vooral bezig met het opsporen van economische delicten zoals gebruikmaking van voorkennis in de aandelenhandel. Ook houdt de ECD zich bezig met onderzoek naar beleggingen. Samen met de Inspectie W & V controleert de ECD de naleving van de Warenwet.

FIOD

De *Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst* (FIOD) is de opsporingsdienst van de fiscus. De FIOD houdt zich vooral bezig met belastingfraude.

Inspectie W & V

De Kamer van Koophandel meldt alle bedrijven die voedings- of genotmiddelen maken of verkopen, bij de *Inspectie W & V*. Dit is de Inspectie Gezondheidsbescherming, Waren en Veterinaire Zaken. Deze inspectie controleert en bevordert de naleving van de Warenwet, de Vleeskeuringswet, de Bestrijdingsmiddelenwet en de Drink-, Horeca- en Tabakswet.

De Inspectie W & V is ontstaan door een fusie van de Inspectie Gezondheidsbescherming (de vroegere Keuringsdienst van Waren) en de Veterinaire Inspectie. De Inspectie Gezondheidsbescherming hield zich bezig met het toezicht op voedingsmiddelen en op producten met een non-food karakter. Deze laatste worden steeds belangrijker in relatie met de gezondheid. De Veterinaire Inspectie hield zich bezig met de controle op de producten van dierlijke herkomst.

De Inspectie W & V is verantwoordelijk voor de hele bescherming van de gezondheid in de productieketen van levensmiddelen en non-foodproducten. Bij non-food moet je denken aan kermisattracties en speeltoestellen. Bij de beleidsuitvoering letten de inspecteurs onder meer op hygiëne, het gewicht van de artikelen en het gebruik van diepvries- en andere koelapparatuur. Bij twijfel worden monsters van artikelen genomen en in het laboratorium van de inspectie onderzocht. Als je de Warenwet overtreedt, kun je strafrechtelijk worden vervolgd. Artsen zijn verplicht om bijzondere ziektegevallen aan de Inspectie W & V te melden. Denk aan besmetting door salmonellabacteriën.

1.8 Afsluiting

De greep van allerlei organisaties en instanties op het bedrijfsgebeuren wordt steeds sterker voelbaar. Het netwerk rond het bedrijf wordt groter, ondernemers moeten met meer regels rekening houden. Er zijn zowel overheidsinstanties als instanties vanuit het bedrijfsleven zelf.

Nederland kent sinds de Tweede Wereldoorlog de unieke constructie van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties. De PBO's staan onder toezicht van de overheid via de SER en worden bestuurd door werkgevers en werknemers. Ze

---

voeren voor een gedeelte overheidsbeleid uit. Bedrijfschappen en de productschappen zijn publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties.

In de privaatrechtelijke sfeer bestaan werknemers-, werkgevers- en brancheorganisaties. Alle met een eigen taak op het gebied van belangenbehartiging.

Er zijn veel voorlichtende instanties voor ondernemers, bijvoorbeeld het EIM, Syntens en IMK Intermediair. Er hebben de laatste jaren forse reorganisaties bij deze instanties plaatsgevonden.

Voor vergunningen ben je in hoofdzaak aangewezen op de gemeente. In tweede plaats op de Kamer van Koophandel. De provincie kan in bijzondere gevallen ook een rol spelen.

Controle van met name het bedrijfsproces is de taak van de Arbeidsinspectie, de ECD, de FIOD en de Inspectie W & V.

1.9 Vragen

- 1 Wat versta je onder de communicatiering?
- 2 Wat is het verschil tussen publiekrecht en privaatrecht?
- 3 Geef drie rechtsgebieden die tot het publiekrecht behoren.
- 4 Geef twee rechtsgebieden die tot het privaatrecht behoren.
- 5 Wat is een andere naam voor administratief recht?
- 6 Uit welke twee onderdelen bestaat het vermogensrecht?
- 7 Geef drie voorbeelden uit het vermogensrecht waarmee een ondernemer te maken heeft.
- 8 Wat regelt het mededingingsrecht?
- 9 Wat regelt de Wet op de bedrijfsorganisatie?
- 10 Wat zijn de twee taken van de SER?
- 11 Wat betekent het dat een productschap een verticale organisatie is?
- 12 Wie vormen het bestuur van productschappen en bedrijfschappen?
- 13 Wat is het verschil tussen een productschap en een bedrijfsschap?
- 14 Noem enige voorbeelden van productschappen en bedrijfschappen.

-
- 15 Wat is de taak van de Raad voor het Midden- en Kleinbedrijf (RMK)?
  - 16 Welke drie werknemersorganisaties zijn er in Nederland?
  - 17 Welke twee werkgeversorganisaties zijn er in Nederland?
  - 18 Noem enige voorbeelden van brancheorganisaties.
  - 19 Wat is het verschil tussen het lidmaatschap van een brancheorganisatie en van een bedrijfschap of een productschap?
  - 20 Welke twee instanties verlenen vergunningen?
  - 21 Wat geeft een bestemmingsplan aan?
  - 22 Wat is het verschil tussen een algemene milieuvergunning en een meldingsbesluit (AMVB)?
  - 23 Welke bedrijven hebben niet de verplichting zich in te schrijven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel?
  - 24 Wat zijn de drie taken van de Kamer van Koophandel?
  - 25 Waarmee is de Arbeidinspectie belast?
  - 26 Welke instantie houdt zich bezig met de bescherming van de gezondheid in de productieketen van levensmiddelen en non-foodproducten?